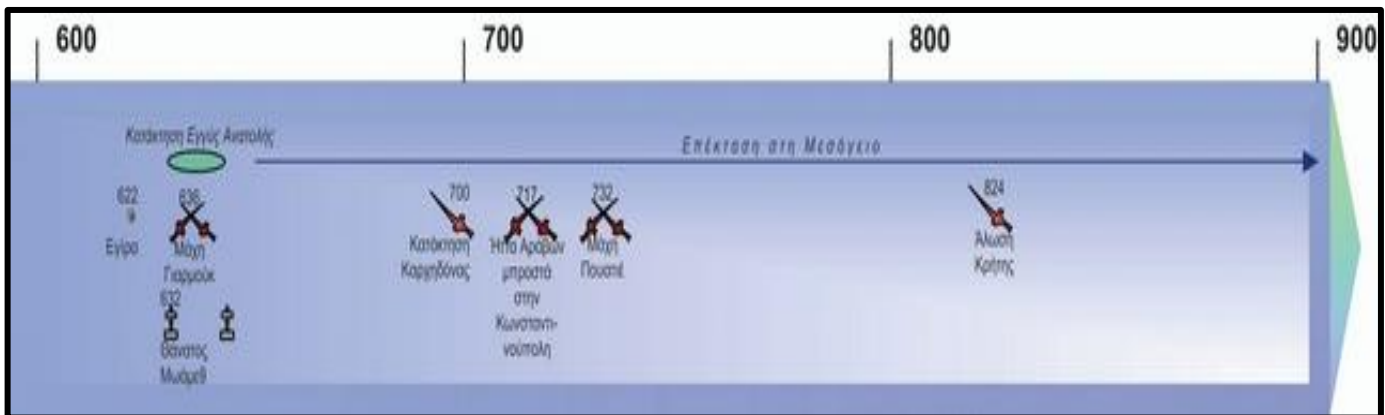

Η εμφάνιση του Ισλάμ και η εξάπλωση των Αράβων

Τι μελετώ σε αυτή την ενότητα:

1. Κατανοώ τους όρους που αφορούν τη μουσουλμανική θρησκεία: Ισλάμ, Μουσουλμάνος/Μωαμεθανός, Κοράνι, Τζιχάντ, μάρτυρες της πίστης, χαλίφης
2. Οι παράγοντες που συνέβαλαν (βοήθησαν) στη ραγδαία εξάπλωση των Αράβων
3. Μάχη στο Πουατιέ και η σημασία της ήττας των Αράβων
4. Οι συνέπειες της εξάπλωσης των Αράβων

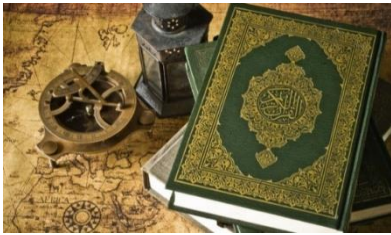

1. Μωάμεθ: Οδηγός καραβανιών, που ταξίδευε σε χώρες της Εγγύς Ανατολής, όπου γνώρισε τον Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό, επηρεάστηκε και ίδρυσε το Ισλάμ.

Ισλάμ (=πίστη και αφοσίωση στο θέλημα του Θεού): Μονοθεϊστική θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ, επηρεασμένος από τον Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό. Η θρησκεία αυτή βοήθησε στη συνένωση και εξάπλωση των Αράβων. Θεός: Αλλάχ, Προφήτης: Μωάμεθ.

Έτος Εγίρας (=αποδημία): Το 622 μ.Χ. ο Μωάμεθ εκδιώχθηκε από την πατρίδα του τη Μέκκα και κατέφυγε στη Μεδίνα, όπου απέκτησε πιστούς οπαδούς. Το έτος της Εγίρας καθιερώθηκε ως αφητηρία του χρονολογικού συστήματος των Αράβων.

Κοράνι (=Λόγος του Θεού): Το ιερό βιβλίο του Ισλάμ. Το Κοράνι απαιτούσε να διαδοθεί το Ισλάμ στους άπιστους με ιερό πόλεμο (Τζιχάντ).

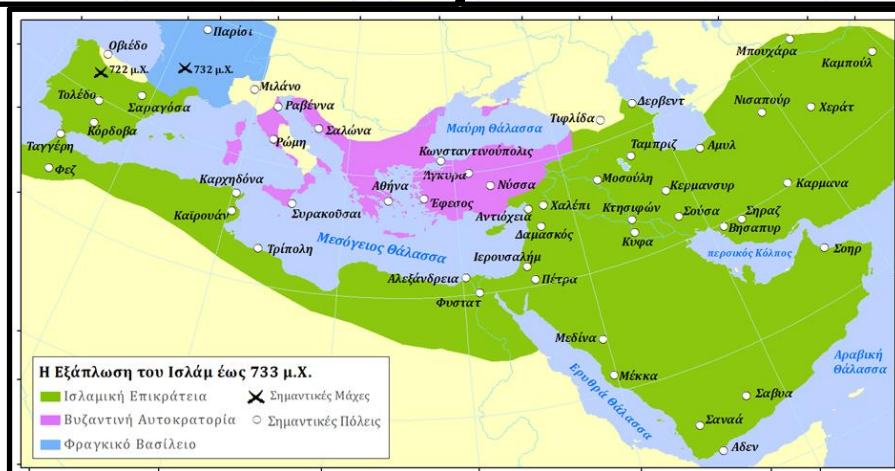
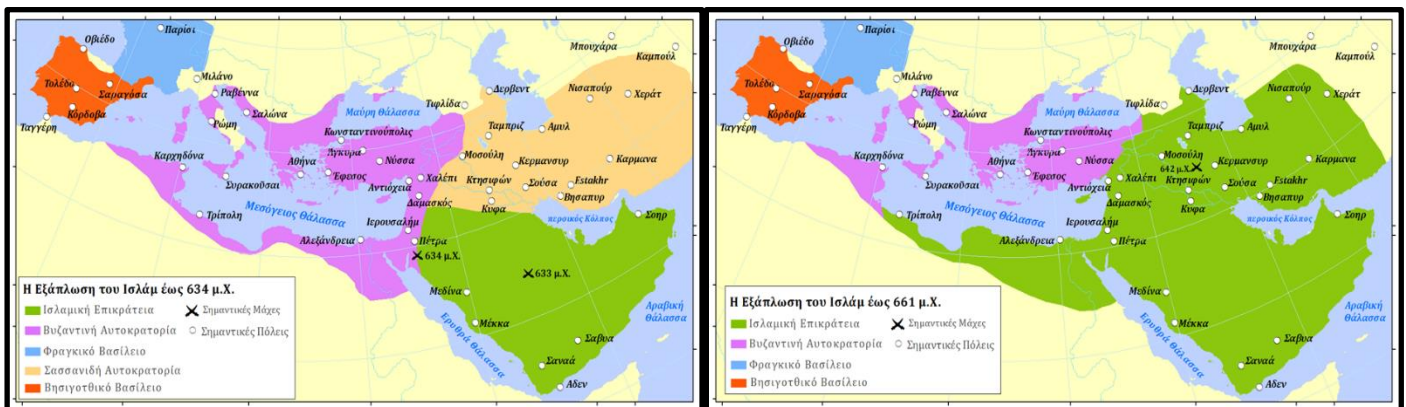
Τζιχάντ: ο ιερός πόλεμος με τον οποίον το Κοράνι απαιτούσε να διαδοθεί το Ισλάμ.

Μουσουλμάνος/Μωαμεθανός/Μουσλίμ: οι πιστοί του Ισλάμ. Όσοι σκοτώνονταν στον ιερό πόλεμο (τζιχάντ) γίνονταν **μάρτυρες της πίστης** και εξασφάλιζαν θέση στον Παράδεισο.

Χαλίφης: τοποτηρητής και διάδοχος του Μωάμεθ. **Χαλιφάτο:** το αραβικό κράτος.

2. Οι παράγοντες που συνέβαλαν (βοήθησαν) στη ραγδαία εξάπλωση των Αράβων

Το 632 μ.Χ. ο Μωάμεθ πεθαίνει. Δύο χρόνια μετά τον θάνατο του Μωάμεθ οι μαχητές του Ισλάμ, υπό την ηγεσία του Χαλίφη, εξορμούν από την αραβική χερσόνησο. Πρώτος στόχος τους τα δύο μεγάλα γειτονικά κράτη, το βυζαντινό και το περσικό. Στη μάχη του Γιαρμούκ οι Άραβες συντρίβουν τους Βυζαντινούς. Το Βυζάντιο χάνει τη Συρία και την Παλαιστίνη και η ήττα αυτή σηματοδοτεί το τέλος της βυζαντινής κυριαρχίας στη Μέση Ανατολή.

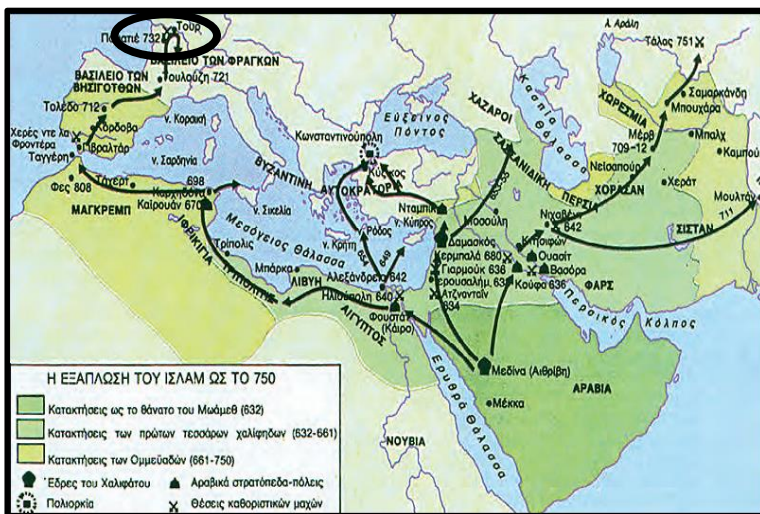

➤ Παράγοντες που συνέβαλαν στη ραγδαία εξάπλωση των Αράβων:

1. Η εξάντληση Βυζαντινών και Περσών από τους συνεχείς πολέμους μεταξύ τους στα χρόνια του Ηράκλειου.
2. Η αντίθεση των ανατολικών επαρχιών, που ήταν Μονοφυσίτες, με το κέντρο του Βυζαντίου που ήταν Ορθόδοξοι.
3. Ο ιερός πόλεμος για τη διάδοση του Ισλάμ στους άπιστους, που φανάτισε τους Άραβες και τους προσέδωσε ακατανίκητη ορμή.

3. Η μάχη στο Πουατιέ και η σημασία της ήττας των Αράβων

Οι Άραβες, αφού κατέλαβαν τα παράλια της βόρειας Αφρικής, πέρασαν στην Ισπανία και κατέκτησαν το μεγαλύτερο μέρος της. Από εκεί προσπάθησαν να εισβάλουν στην Ευρώπη και να την κατακτήσουν. Τους σταμάτησαν οι Φράγκοι στο Πουατιέ της Γαλλίας.

➤ Μάχη στο Πουατιέ

Πότε: 732 μ.Χ.

Αντίπαλοι: Άραβες εναντίον Φράγκων (Κάρολος Μαρτέλος)

Αποτέλεσμα: ήττα Αράβων

Σημασία αποτελέσματος: η μάχη αυτή αποτελεί ορόσημο για την ευρωπαϊκή ιστορία, γιατί έτσι σταμάτησε η επέλαση των Αράβων και ο δρόμος προς την Ευρώπη έκλεισε οριστικά.

4. Οι συνέπειες της εξάπλωσης των Αράβων

Μέσα σε λιγότερο από εκατό χρόνια οι Άραβες έσβησαν από τον χάρτη το Περσικό κράτος και διέλυσαν για πάντα το όνειρο των Βυζαντινών να ξαναενώσουν τα εδάφη της παλιάς ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

➤ Συνέπειες της εξάπλωσης των Αράβων:

1. Χάθηκαν εδάφη και μεγάλες πόλεις της βυζαντινής αυτοκρατορίας.
2. Ερημώθηκαν πολλές περιοχές της αυτοκρατορίας.
3. Μειώθηκε το εμπόριο του Βυζαντίου.
4. Μειώθηκε η αγροτική παραγωγή της αυτοκρατορίας.
5. Διασπάστηκε ο Μεσογειακός κόσμος.

Εργασία για το σπίτι:

Η εξάπλωση των Αράβων δεν είχε μόνο τις αρνητικές συνέπειες που είδαμε για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Η συνεισφορά των Αράβων σε πολλούς επιστημονικούς τομείς υπήρξε τόσο μεγάλη που άλλαξε τον κόσμο. **Αφού διαβάσετε το παρακάτω παράθεμα, σε μια ορθά δομημένη παράγραφο (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες - κατακλείδα, συνδετικές/διαρθρωτικές λέξεις) να παρουσιάσετε τις επιστημονικές επιδόσεις των Αράβων.**

«Αυτό που γίνεται τώρα πιο προφανές, κυρίως για τη Δύση, είναι ότι κατά τη διάρκεια των σκοτεινών χρόνων της Μεσαιωνικής Ευρώπης, ο μουσουλμανικός κόσμος σημειώνει εκπληκτική επιστημονική πρόοδο. Ιδιοφυΐες στη Βαγδάτη, το Κάιρο, τη Δαμασκό και την Κόρδοβα πήραν τις μελέτες της αρχαίας Αιγύπτου, της Μεσοποταμίας, της Περσίας, της Ελλάδας, της Ινδίας και της Κίνας, για να αναπτύξουν αυτό που σήμερα αποκαλούμε «μοντέρνα» επιστήμη. Εμφανίστηκαν νέοι επιστημονικοί κλάδοι, όπως η άλγεβρα, η τριγωνομετρία και η χημεία ενώ σημειώθηκε τεράστια πρόοδος στην ιατρική, την αστρονομία, τη μηχανική και τη γεωργία. Τα αραβικά κείμενα συμπλήρωσαν τα ελληνικά ως πηγές σοφίας, συνεισφέροντας στην επιστημονική επανάσταση της Αναγέννησης. Κάποιοι από τους σπουδαιότερους Άραβες επιστήμονες είναι ο Ibn al-Haytham που έζησε τον 10^ο αιώνα και μεταξύ των πολλών σημαντικών έργων του που συνείσφεραν στην επιστήμη της οπτικής ήταν η ορθή διατύπωση της λειτουργίας της όρασης. Ο al-Jazari τον 13^ο αιώνα κατασκεύασε το «Ρολόι Ελέφαντα», ένα ρολόι νερού το οποίο αποτελεί ένα από τα θαύματα της μηχανικής του μεσαιωνικού κόσμου. Ο al-Zahrawi ήταν χειρουργός του 10^{ου} αιώνα και η δουλειά του επηρέασε σημαντικά την Ευρώπη. Πολλά από τα χειρουργικά εργαλεία που εφηύρε χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα, όπως η σύριγγα, η χειρουργική λαβίδα, ο χειρουργικός γάντζος και η βελόνα, το πριόνι για τη γνάθο και το όργανο της λιθοθρυψίας. Τέλος, ο Ibn Firnas, ένας θρυλικός εφευρέτης του 9^{ου} αιώνα, κατασκεύασε μια συσκευή πτήσης με την οποία έκανε την διάσημη απόπειρά του για ελεγχόμενη πτήση. Χρησιμοποίησε ένα υποτυπώδες ανεμόπτερο και απογειώθηκε από μια πλαγιά βουνιού. Σύμφωνα με αναφορές, έμεινε για λίγα λεπτά στον αέρα προτού προσγειωθεί ανώμαλα και τραυματιστεί στην πλάτη».

Πηγή: The Guardian/ Jim Al-Khalili, 08 Φεβ. 2010 (διασκευή)